

12?

Вігнєв.
Сир-фі
D-1

ІН ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
науково-педагогічної роботи

проф. Блажко О. А.

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА

підготовки бакалавра

галузі знань 06 Журналістика

спеціальності 061 Журналістика

Освітньо-професійна програма Журналістика

факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Вінниця – 2024 рік

Робоча програма *Практична стилістика* для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 061 Журналістика.

Освітньо-професійна програма *Журналістика* першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Мова навчання – українська.

«19» серпня 2024 р. 22 с.

РОЗРОБНИКИ: І. Я. Завальнюк, професор кафедри української мови, доктор філологічних наук, професор; Р. І. Горобець, асистент кафедри української мови, доктор філософії зі спеціальності 035 Філологія.

Рецензенти:

1. Гороф'янюк І. В., доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент.

2. Прокопчук Л. В., доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови

Протокол від «26» червня 2024 р. № 14

Завідувач кафедри

О. А. Павлушенко

«26» червня 2024 р.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Протокол від «19» серпня 2024 р. № 1

Голова НМК

Н. І. Кухар

«19» серпня 2024 р.

Погоджено:

Гарант освітньої програми

«19» серпня 2024 р.

В.О. Гандзюк

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, додаткова спеціалізація/спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 06 Журналістика	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90 (5 семестр).	Спеціальність 061 Журналістика Освітня програма Журналістика	РІК НАВЧАННЯ	
		3-й	3-й
		СЕМЕСТР	
		5-й	5-й
		ЛЕКЦІЇ	
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 3,5 год, самостійної роботи здобувача – 3 год</i>	Ступінь вищої освіти <i>бакалавр</i>	<i>20 год</i>	<i>8 год</i>
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
		<i>28 год</i>	<i>8 год</i>
		ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ	
		ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ	
		САМОСТІЙНА РОБОТА	
		<i>42 год</i>	<i>74 год</i>
		ВИД КОНТРОЛЮ	
		залік	залік

ПРИМІТКА:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи в % становить:

для денної форми навчання – 53,3 % : 46,7 %;

для заочної форми навчання – 17,8% : 82,2%.

2. Мета, завдання, компетентності та результати навчання

2.1. Мета навчальної дисципліни – набуття знань про стилістичні параметри сучасної української літературної мови й вироблення умінь та навичок застосування їх на практиці при підготовці журналістських матеріалів різних жанрів, під час проведення радіо- та телепередач.

2.2. Завдання навчальної дисципліни:

- показати стилістичну систему української мови в її довершеній, поліфункційній формі;
- визначити теоретичні засади курсу, основні поняття і категорії лінгвостилістики;
- визначити основні принципи і критерії класифікації та внутрішньожанрової диференціації функціональних стилів української літературної мови;
- сприяти оволодінню мовними і стилістичними нормами літературного мовлення;
- прищепити чуття естетики мовлення, формувати вміння працювати над своїм словом і стежити за мовленням інших;
- розкрити природу слова як основної мовної одиниці, показати його зовнішню та внутрішню структуру, ознайомити зі стилістичною багатогранністю слова;
- з'ясувати особливості стилістичної диференціації лексики української мови;
- детально аналізувати стилістичний потенціал лексичних, фразеологічних, словотворчих, морфологічних, синтаксичних засобів;
- виявити закономірності функціонування мови у різних сферах спілкування.

2.3. Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 11. Здатність спілкуватися державною мовою.

2.3.2. Фахові компетентності:

ФК 02. Здатність формувати інформаційний контент.

ФК 03. Здатність створювати медіапродукт.

ФК 07. Здатність застосовувати міждисциплінарні зв'язки в практичній діяльності.

2.4. Результати навчання за освітньо-професійною програмою «Журналістика»

ПРН 01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПРН 10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

ПРН 11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.

ПРН 14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПРН 15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

ПРН 19. Застосовувати міждисциплінарні зв'язки в практичній діяльності, у різних видах медіа.

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ВСТУП. СТИЛІСТИКА ЛЕКСИЧНИХ І ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

ТЕМА 1. Стилїстика української мови як лінгвістична наука й навчальна дисциплїна у ЗВО

Інформаційний обсяг теми. Стилїстика української мови як лінгвістична наука і навчальна дисциплїна. Структура стилїстики. Стилїстика мови і стилїстика мовлення. Предмет і завдання курсу «Практична стилїстика», теоретичне і практичне значення його вивчення. Структура і зміст курсу.

Місце стилїстики в системі мовознавчих дисциплїн. Зв'язок стилїстики з філософією, логікою, психолінгвістикою, естетикою. Роль стилїстики в реалізації естетичної функції мови. Зв'язок курсу практичної стилїстики української мови з журналістикою.

Основні поняття і категорії стилїстики (стиль, норма та види норм, стилїстичне значення, експресія, стилїстема, стилїстичні засоби, стилїстичний прийом).

Поняття «стиль» і «стилїстика». Стилїстична система української мови як предмет української лінгвостилїстики. Стиль як функційний різновид літературної мови. Функційні стилі. Поняття про експресивні та індивідуальні стилі. Колорити мовлення.

Норма. Поняття лінгвістичної норми. Загальномовна норма. Літературна норма мови. Регулювальна функція літературної норми в стилїстиці. Стилїтова (внутрішня) норма як частина літературної норми. Стилїстичні норми мови. Загальнонародна мова і літературна мова.

Стилїстичне значення, його види. Стилїстичні значення як додаткові (супровідні) до лексико-семантичних і граматичних значень. Стилїстично

нейтральні та стилістично забарвлені мовні одиниці. Стилїстема як мовна одиниця з реальними можливостями стилїстичного значення і як мовленнєва одиниця з певним стилїстичним значенням. Стилїстичний прийом як спосіб творення за допомогою стилїстичних засобів стилїстичного значення або його відтїнку.

ТЕМА 2. Функціональні стилі української літературної мови

Інформаційний обсяг теми. Стилї. Критерії визначення стилю. Питання про стилі мови і стилі мовлення. Стилї як продукт мовленнєвої діяльності носіїв мови. Стилї і текст. Принципи класифікації і внутрішньої жанрової диференціації стилів. Підстилї. Типологія стилів. Мовленнєва системність стилю як основна стилетвірна ознака. Функціональний стилї. Загальна характеристика функціональних стилів української мови та їх історичний розвиток. Взаємозв'язок і взаємодія стилів.

Художній стилї, його ознаки і підстилї. Провідне значення художнього стилю в розвитку української літературної мови. Сфера використання художнього стилю та його основне призначення. Основні ознаки художнього стилю. Мовленнєво-образна системність художнього стилю і мовні засоби її створення. Індивідуально-авторські стилї.

Офіційно-діловий стилї як різновид літературної мови. Підстилї офіційно-ділового стилю: законодавчий, адміністративно-управлінський, дипломатичний. Їх жанрові різновиди. Сфера використання й основне призначення. Ознаки офіційно-ділового стилю. Основні мовні засоби. Мовленнєва системність офіційно-ділового стилю і мовні засоби її створення.

Науковий стилї як різновид літературної мови. Підстилї наукового стилю: власне науковий, науково-технічний, навчальний, науково-популярний. Галузі, жанри і способи викладу в науковому стилї. Сфера використання наукового стилю, основне призначення. Основні ознаки й мовні засоби наукового стилю. Мовленнєва системність наукового стилю і мовні засоби її створення.

Публіцистичний стилї як функціональний різновид літературної мови. Підстилї публіцистичного стилю: власне публіцистичний, політико-ідеологічний, політико-агітаційний, інформаційний. Сфера використання й основне призначення публіцистичного стилю. Основні ознаки публіцистичного стилю. Мовленнєва системність публіцистичного стилю і мовні засоби її створення.

Розмовний стилї як різновид літературної мови. Усна і писемна форми розмовно-побутового стилю. Діалогічне і монологічне мовлення. Сфера використання. Основне призначення розмовного стилю. Ознаки розмовно-побутового і розмовно-офіційного підстилів. Мовні засоби з розмовною конотацією.

Конфесійний стилї. Історія формування й розвиток конфесійного стилю української мови. Сфера використання, основне призначення стилю.

Ознаки: урочистість, піднесеність, символізм._Основні жанри конфесійного стилю._Основні мовні засоби.

Епістолярний стиль. Види епістолярію. Епістолярний стиль_як різновид літературної мови, сфера використання й основне його призначення. Ознаки епістолярного стилю. Основні мовні засоби.

ТЕМА 3. Фоностилістика

Інформаційний обсяг теми. Фоностилістика як галузь стилістики української мови. Значення звукової організації мовлення. Милозвучність мови. Звукопис в художньому мовленні.

Експресивні можливості звуків української мови. Евфонія. Засоби евфонічності української мови. Звукові повтори (анафора, епіфора, алітерація, асонанс) і їх стилістичне використання. Стилістичні можливості фонетико-інтонаційних засобів мови в художній мові.

Графіко-стилістичні засоби (графічна організація тексту, сегментація; виділення речення, частини речення, словосполучення, слова).

ТЕМА 4. Лексичні засоби стилістики. Стилістичне використання багатозначності, омонімії, паронімії

Інформаційний обсяг теми. Стилістичні ресурси слова. Стилістичне навантаження слова і стилістично-функціональна диференціація лексичного складу української мови. Стилістично нейтральна і стилістично забарвлена лексика. Емоційно забарвлена лексика і функціонально забарвлена лексика.

Типи лексичних значень слів в українській мові. Однозначні слова. Багатозначні слова. Пряме та переносне значення слів. Основні типи переносних уживань слів (метафора, метонімія, синекдоха) та їх застосування в журналістських творах. Основні тенденції розвитку семантичної структури слова. Стилістичні можливості полісемії.

Омоніми. Розмежування омонімії та полісемії (багатозначності). Повні (лексичні) та часткові (лексико-граматичні) омоніми. Омофони, омоформи й омографи. Омонімія граматичних форм. Міжмовні омоніми. Стилістичне використання омонімів. Джерела омонімів. Омонімія як матеріал для каламбурів.

Пароніми та їхні стилістичні функції.

ТЕМА 5. Стилістичні функції синонімів та антонімів

Інформаційний обсяг теми. Лексична синонімія – основне джерело засобів словесної образності, стилістичної виразності. Синоніми, їх основні типи: ідеографічні (семантичні), семантико-стилістичні, контекстуальні, абсолютні. Евфемізми як різновиди синонімів. Перифрази. Джерела синонімії. Стилістична роль синонімів. Стилістичні фігури, побудовані на синонімії.

Антонімія як лексичне явище. Загальномовні та контекстуальні антоніми. Лексична антонімія – основа для створення стилістичних фігур. Стилiстичне використання антонiмiв.

Стилiстичне використання в публiцистичних текстах багатозначних слiв, омонiмiв, паронiмiв, синонiмiв, антонiмiв.

ТЕМА 6. Мовні й стилістичні особливості лексики за походженням

Інформаційний обсяг теми. Склад лексики української літературної мови з погляду її походження. Спокoнвiчна українська лексика. Старослов'янiзми у складi лексики української мови. Лексичні запозичення зі слов'янських мов.

Іншомовні слова в українській мові. Характер адаптації іншомовних слів у лексичній системі української мови. Лексичні кальки, інтернаціоналізми, варваризми, екзотизми. Лексика іншомовного походження зі стилістичного погляду.

ТЕМА 7. Стилiстичні можливості лексики з погляду сфер уживання

Інформаційний обсяг теми. Активна та пасивна лексика. Діалектизми, неологізми, архаїзми та історизми. Застаріла лексика в засобах масової інформації. Номінативні та стилістичні функції неологізмів. Неологізми загальномовні й індивідуально-авторські. Причини появи, способи творення та стилістичні можливості. Оказіоналізми в засобах масової інформації.

Лексика сучасної української літературної мови з погляду сфер вживання. Загальноновживана лексика. Спеціальна лексика.

Термінологія як компонент української лексики. Термінологічна лексика в різних стилях мови. Характеристика термінів та вимог до них. Способи введення термінів у тексти різного призначення. Роль термінів у науковому та інших стилях мови. Специфіка лексики публіцистичного стилю. Термінологічна лексика в сучасних українських масмедіа. Межі поширення термінів у публіцистиці.

Професійна лексика. Місце і стилістична роль професіоналізмів у мовних стилях. Соціальні діалекти (жаргонізми, арготизми, сленгізми), їхні мовні й стилістичні функції.

Розмовна, просторічна, діалектна лексика в різних стилях. Розмовна лексика за складом та характером. Порівняльна характеристика розмовної та просторічної лексики. Діалектизми в номінативній та стилістичній функції. Межі використання розмовних, просторічних та діалектних елементів у літературній мові, зокрема в засобах масової інформації. Знижена лексика. Місце і стилістична роль названих одиниць у мовних стилях.

Лексика сучасної української літературної мови з експресивно-стилiстичного погляду. Міжстильова лексика. Стилiстично забарвлена лексика. Експресивно-стилiстичне забарвлення слова, його типи. Емоційно-експресивні конотації, що залежать від семантики слова. Функціонально-стильове забарвлення слова. Загальна стилістична

характеристика словникового складу. Лексика книжна і розмовна. Відображення у нормативних словниках стилістичної диференціації лексики. Лексика наукового стилю. Лексика офіційно-ділового стилю. Лексика розмовного стилю. Лексика публіцистичного стилю. Канцеляризми та штампи в мові ЗМІ.

Етимологія. Стилістичні можливості внутрішньої форми слова. Деетимологізація та її роль у мові. Народна етимологія. Етимологія як засіб гумору та сатири.

Поняття про словник, типи словників. Робота журналіста зі словниками як засіб досягнення точності слововживання. Енциклопедичні та лінгвістичні словники, потрібні в редакційній практиці. Особливості використання в практиці ЗМІ тлумачних і перекладних словників, спеціальних словників та словників-довідників. Основні аспекти (спеціальні) словники української мови: термінологічні, етимологічні, орфографічні, словники наголосів, іншомовних слів, фразеологічні, діалектні, синонімічні та ін.

ТЕМА 8. Фразеологія в стилістичному аспекті

Інформаційний обсяг теми. Фразеологічні засоби стилістики. Номінативні функції фразеологізмів. Типологія фразеологізмів. Типи фразем за способом з'єднання компонентів. Фразеологічні звороти за їх походженням та генетичними зв'язками. Стилістична класифікація фразеологічних одиниць. Емоційно-експресивна та функціонально-стильова характеристика фразеологізмів. Джерела літературної фразеології. Прислів'я і приказки. Крилаті вислови та афоризми.

Лексико-граматичні зміни фразеологічних одиниць: скорочення лексичного складу, заміна одного компонента іншим, розширення та звуження обсягу значень, зміна ступеня семантичної єдності компонентів. Багатозначність фразеологізмів. Явища синонімії та антонімії у фразеології. Використання фразеологізмів у різних стилях мови. Фразеологічні одиниці в засобах масової інформації. Експресивно-емоційна роль фразеологічних зворотів на сторінках газет, у радіо- й телепередачах. Трансформація фразеологізмів у мові ЗМІ.

РОЗДІЛ 2. ГРАМАТИЧНА СТИЛІСТИКА

ТЕМА 9. Стилістичні засоби словотвору

Інформаційний обсяг теми. Стилістичне використання словотвірних засобів. Афіксація (суфіксально-префіксальний словотвір) з лексичного та стилістичного погляду. Стилістичні конотації, що виникають як результат афіксального словотворення. Словоскладання й основокладання в художніх, нехудожніх та фольклорних текстах, виражальні та емоційно-експресивні властивості.

Абревіатури, межі їх поширення, доцільність використання у різних стилях. Характеристика словотвірних засобів сучасної української мови щодо

можливостей взаємозаміни, емоційно-експресивного забарвлення, стильової віднесеності.

ТЕМА 10. Морфологічні засоби стилістики

Інформаційний обсяг теми. Граматична стилістика як вчення про стилістичний аспект граматичної будови мови, стилістичні можливості граматичних одиниць.

Стилістична морфологія. Морфологічні засоби стилістики української мови. Морфологічні синоніми. Стилістичні можливості категорій роду, числа і відмінка іменників. Стилістичні опозиції варіантних форм відмінків. Стилістичне використання якісних, відносних, присвійних прикметників, повних і коротких форм. Ступені порівняння прикметників. Прикметник – епітет. Стилістичні функції займенників та числівників. Стилістичні можливості граматичних форм часу, способу, особи, виду, стану дієслів. Стилістика прислівників. Службові слова (прийменники, сполучники, частки) у стилістичному аспекті. Вигуки як стилістична категорія.

ТЕМА 11. Стилістичний синтаксис. Стилістичні можливості простого речення

Інформаційний обсяг теми. Стилістичний синтаксис української мови. Просте речення в стилістичному плані. Порядок слів із погляду стилістики. Стилістичні властивості порядку слів як стильової ознаки мовлення (узаєморозташування підмета й присудка, дистантне розташування членів речення, інверсія означень, додатків, обставин). Способи вираження підмета й присудка. Стилістичне використання координації підмета й присудка. Узгодження означення. Варіанти форм, пов'язані з керуванням. Типи простих речень. Односкладні та двоскладні речення. Стилістичні функції односкладних речень (означено-особових, неозначено-особових, узагальнено-особових, безособових, інфінітивних, номінативних). Активні, пасивні й безособові конструкції.

Стилістичні функції модальних різновидів речень (питальних, розповідних, спонукальних, окличних, риторичних). Стилістичні особливості неповних речень. Стилістичні можливості непоширених і поширених речень.

ТЕМА 12. Прості ускладнені речення зі стилістичного погляду

Інформаційний обсяг теми. Однорідні члени речення. Стилістичні аспекти однорідності в нехудожніх текстах. Використання однорідного ряду як стилістичного засобу в художньому стилі та розмовному мовленні. Вплив семантики однорідних рядів на стилістичні можливості їх. Логічна різноплановість складників однорідного ряду як стилістичний засіб. Способи вираження узагальнення в художніх та нехудожніх текстах.

Відокремлення як стилістичне явище. Факультативне й нормативне відокремлення в художніх та нехудожніх текстах. Загальний огляд відокремлених членів речення. Відокремлена прикладка в різних стилях.

Вставні та вставлені одиниці. Стилiстичнi можливостi речень, ускладнених вставними та вставленими словами, словосполученнями та реченнями. Функцiї вставних i вставлених слiв у рiзностильових текстах.

Стилiстичнi аспекти звертання. Власне звертання й риторичне звертання. Семантична й стилiстична характеристика звертань. Звертання в рiзних стилях мови.

Стилiстичнi особливостi простих ускладнених речень у мовi ЗМІ.

ТЕМА 13. Стилiстичнi можливостi складного речення

Інформаційний обсяг теми. Складносуряднi речення в мовi ЗМІ. Стилiстичнi функцiї результативно-висновкових складносурядних речень. Новi явища в активiзацiї сполучних засобiв у протиставних складносурядних реченнях. Зiставнi складносуряднi речення як одиницi увиразнення газетного контексту. Інновацiї в сполучниковому оформленнi роздiлових складносурядних речень. Комунікативна спрямованiсть градацiйних складносурядних речень та їхнє структурно-семантичне оновлення. Стилiстична маркованiсть приєднувальних складносурядних речень.

Складнопiряднi речення в мовi ЗМІ. З'ясувальнi складнопiряднi речення, специфіка їхнього структурно-семантичного оформлення в українських газетних контекстах. Означальнi складнопiряднi речення як засоби увиразнення й уточнення iнформативного викладу. Особливостi сполучникового оформлення означальних складнопiрядних речень. Стилiстична роль газетних заголовкiв з означальними складнопiрядними реченнями у їхньому складi. Функцiйнi особливостi складнопiрядних речень займенниково-спiввiдносного типу.

Розширення кола сполучних засобiв та його вплив на активiзацiю складнопiрядних причинових речень. Специфіка актуалiзацiї маркерiв семантико-синтаксичних вiдношень у структурi складнопiрядних допустових речень. Новi тенденцiї у функцiонуваннi складнопiрядних часових речень. Семантична диференцiацiя та нове стилiстичне забарвлення складнопiрядних умовних речень. Новi особливостi функцiонування складнопiрядних цiльових речень. Транспозицiйнi процеси у функцiйній зоні сполучникiв складнопiрядних наслiдкових речень. Експресивно-емоцiйна виразнiсть складнопiрядних порiвняльних речень. Стилiстичнi вiдтiнки складнопiрядних речень вiдповiдностi. Специфіка використання складнопiрядних речень з пiрядними супровiдними частинами.

Стилiстичнi функцiї безсполучникових складних речень. Стилiстичнi риси багатокомпонентних ускладнених синтаксичних сполук (складних речень комбiнованого типу, перiодiв). Стилiстичне використання синтаксичних синонiмiв та паралельних синтаксичних конструкцiй.

ТЕМА 14. Парцеляцiя i приєднування як синтаксичнi явища i засоби стилiстичної актуалiзацiї змiсту

Інформаційний обсяг теми. Критерії розмежування понять «парцеляція» і «приєднування». Парцеляція однорідних членів речення як засіб створення емоційних контекстів. Парцеляція другорядних членів речення. Способи вираження парцелятивів. Комунікативно-прагматичні та стилістичні функції парцельованих членів простого речення. Специфіка парцелювання складносурядних речень. Неповнота сурядних парцельованих частин. Сурядні парцельовані частини в ролі лідів, початків текстів та ендінгів сучасних українських газетних публікацій. Стилiстичні функції парцельованих складносурядних речень. Формально-синтаксичні та функційно-стилiстичні особливості парцелювання складнопідрядних речень. Класифікація парцелятивів за позиційною ознакою: контактні, дистантні й абзацні. Стилiстичні функції парцельованих складнопідрядних речень.

Основні диференційні ознаки приєднування. Дискусійність щодо кваліфікації і класифікації приєднувальних речень. Власне-приєднувальні конструкції, способи ускладнення їхньої структури. Функційно-стилiстичне навантаження власне-приєднувальних конструкцій. Композиційно-стилiстичні прийоми актуалізації явища приєднування. Стилiстичний потенціал неповних приєднувальних речень. Функційно-стилiстичні параметри повних приєднувальних конструкцій. Власне-приєднувальні сполучні засоби як найтиповіші увиразнювачі стилістичного навантаження приєднувальних речень. Вставні слова у ролі сполучних засобів. Стилiстичний прийом градації у функціонуванні приєднувальних конструкцій.

ТЕМА 15. Стилiстичні функції прямої, невластне прямої мови

Інформаційний обсяг теми. Прямая й непряма мова в тексті. Способи передачі чужої мови в офіційно-ділових, наукових та публіцистичних текстах. Роль прямої мови в художніх творах. Стилiстичні функції прямої, невластне прямої мови, авторського введення.

Монологічне, діалогічне й полілогічне мовлення. Монолог у різних стилях мови. Діалогічне мовлення в художніх та публіцистичних текстах. Композиційні та стилістичні функції полілогу.

Період як особлива синтаксична конструкція. Семантична та стилістична характеристика періодів. Структура періоду. Види періодів. Періодичне мовлення та його стилістична роль.

Текст. Характеристика публіцистичного тексту.

ТЕМА 16. Стилiстичні тропи і фігури

Інформаційний обсяг теми. Тропіка. Тропи. Вчення про тропи і фігури. Системний характер тропіки. Класифікація тропів. Метафора та її різновиди. Механізм метафоризації. Метонімія. Синекдоха. Парономазія. Епітет, види епітетів. Порівняння, способи граматичного вияву. Персоніфікація. Алегорія. Гіпербола, літота. Іронія. Пародія.

Стилістичні фігури. Види фігур. Класифікація фігур. Еліпс, повтор, анафора, епіфора, градація, плеоназм, тавтологія, ампліфікація, асиндетон, полісиндетон, паралелізм, перифраза та ін. Синтаксична характеристика та стилістичні можливості фігур. Стилістичні фігури в нехудожніх та художніх текстах. Використання фігур як засобу логічного виділення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьог о	зокрема					усьог о	зокрема				
		Л К	П З	Л З	ІЗ	СР		Л К	П З	Л З	ІЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Стилістика української мови як лінгвістична наука й навчальна дисципліна. Стилістика лексичних і фразеологічних одиниць												
Тема 1. <i>Стилістика української мови як лінгвістична наука й навчальна дисципліна у ЗВО.</i>	6	2	2			2	4					4
Тема 2. <i>Основні поняття стилістики.</i>	6	2	2			2	5		2			3
Тема 3. <i>Функційні стилі української мови. Публіцистичний стиль.</i>	8	2	2			4	10	2				8
Тема 4. <i>Фоностилістика.</i>	4	2				2	4					4
Тема 5. <i>Лексичні засоби стилістики. Стилістичне використання полісемії, омонімії, синонімії, антонімії, паронімії.</i>	8	2	2			4	10	2				8
Тема 6. <i>Мовні й стилістичні особливості лексики за походженням.</i>	4		2			2	4					4
Тема 7.	4		2			2	6		2			4

<i>Стилістичні можливості лексики з погляду сфер уживання.</i>												
Тема 8. <i>Фразеологія в стилістичному аспекті.</i>	2	2										
<i>Контрольна робота № 1.</i>	2		2									
Разом за розділом 1	44	12	14			18	43	4	4			35
Розділ 2. Граматична стилістика												
Тема 9. <i>Стилістичні засоби словотвору.</i>	6	2				4	6					6
Тема 10. <i>Морфологічні засоби стилістики. Іменник. Прикметник. Займенник.</i>	3		2			1	4	2				2
Тема 11. <i>Морфологічні засоби стилістики. Числівник. Дієслово. Службові частини мови.</i>	3	2				1	2					2
Тема 12. <i>Стилістичний синтаксис. Стилістичні можливості простого речення. Функціональна реалізація різноманітних за модальністю речень.</i>	8		2			6	12	2				10
Тема 13. <i>Просте ускладнене речення зі стилістичного погляду.</i>	6		2			4	8		2			6
Тема 14. <i>Стилістичні можливості складного речення.</i>	6		2			4	6					6
Тема 15. <i>Парцеляція і приєднування як синтаксичні явища і засоби стилістичної актуалізації змісту.</i>	4	2	2									
Тема 16. <i>Стилістичні функції</i>	2					2	3					3

<i>прямої, невласне прямої мови.</i>												
Тема 17. <i>Стилістичні ресурси української мови.</i>	6	2	2			2	6		2			4
Контрольна робота № 2.	2		2									
Разом за розділом 2	46	8	14			24	47	4	4			39
УСЬОГО ГОДИН	90	20	28			42	90	8	8			74

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		<i>Денна форма навч.</i>	<i>Заочна форма навч.</i>
1.	Стилістика як лінгвістична дисципліна.	2	
2.	Основні поняття стилістики.	2	2
3.	Функціональні стилі української літературної мови. Мовностилістичний аналіз різнофункціональних текстів.	2	
4.	Стилістичне використання полісемії, омонімії, паронімії, синонімії, антонімії.	2	
5.	Мовностилістичні особливості лексики за походженням.	2	
6.	Стилістичні можливості лексики з погляду сфер уживання. Специфіка лексики публіцистичного стилю. Термінологічна лексика в сучасних українських масмедіа.	2	2
7.	Контрольна робота № 1	2	
8.	Стилістичні ресурси морфології.	2	
9.	Стилістичний потенціал синтаксису. Просте речення в стилістичному плані.	2	
10.	Стилістичні особливості простого ускладненого речення.	2	2
11.	Складне речення у стилістичному плані.	2	
12.	Парцеляція та приєднування як засоби стилістичної актуалізації змісту.	2	
13.	Стилістичне використання тропів і фігур.	2	2
14.	Контрольна робота № 2.	2	
УСЬОГО ГОДИН		28	8

6. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

7. Теми індивідуальних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Історія і джерела стилістики української мови.	2	4
2.	Основні поняття стилістики.	2	3
3.	Функційні стилі української літературної мови. Науковий стиль. Офіційно-діловий стиль. Художній стиль.	2	4
4.	Функційні стилі української літературної мови. Розмовно-побутовий стиль. Конфесійний стиль. Епістолярний стиль.	2	4
5.	Фонетичні засоби стилістики.	2	4
6.	Лексичні засоби стилістики. Стилiстичне використання багатозначності, омонімії, паронімії.	2	4
7.	Стилiстичні функції синонімів та антонімів.	2	4
8.	Мовні і стилістичні особливості лексики за походженням.	2	4
9.	Стилiстичне можливості лексики з погляду сфер уживання.	2	4
10.	Морфологічні засоби стилістики.	2	4
11.	Стилiстичні засоби словотвору.	4	6
12.	Стилiстичний потенціал синтаксису. Просте речення в стилістичному плані.	2	4
13.	Прості ускладнені речення зі стилістичного погляду.	4	6
14.	Функційна реалізація різнотипних за модальністю та експресією речень.	4	6
15.	Стилiстичні можливості складного речення.	4	6
16.	Стилiстичні функції прямої, невластиве прямої мови.	2	3
17.	Тропіка і стилістичні фігури української літературної мови.	2	4

УСЬОГО ГОДИН	42	74
---------------------	-----------	-----------

9. Індивідуальні завдання

10. Методи та технології навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання.

Пояснювально-ілюстративний метод: повідомлення інформації з використанням різних засобів з подальшим усвідомленням такої інформації та її фіксацією у пам'яті здобувачів. Найчастіше метод реалізується на лекціях у формі розповіді чи пояснення складного теоретичного та (або) великого за обсягом навчального матеріалу тощо.

Репродуктивний метод: відтворення і повторення способу діяльності за сформованим динамічним стереотипом дій. Метод є корисним для засвоєння основних понять.

Активні методи навчання: послідовна й цілеспрямована постановка перед здобувачами завдань, розв'язуючи які вони активно засвоюють нові знання.

Метод проблемного викладу навчального матеріалу передбачає створення проблемних ситуацій, надання допомоги здобувачам у їхньому аналізі з подальшим спільним розв'язанням поставлених завдань. Під час вивчення навчальної дисципліни викладач формує у здобувачів зразки наукового пізнання та вирішення проблемної ситуації.

Частково-пошуковий (евристичний) метод спрямований на залучення здобувачів до самостійного розв'язання пізнавального завдання. При цьому вони опановують різні способи пошуку інформації, формують переконаність в істинності нових знань, аналізують достовірність отриманих результатів та можливі помилки та труднощі.

Дослідницький метод спрямований на залучення здобувачів до самостійного розв'язання завдання наукового характеру з використанням сучасних засобів обчислювальної техніки та інформаційно-комунікаційних технологій. При вивченні навчальної дисципліни здобувачі можуть виконувати науково-дослідні завдання з подальшим оформленням та оприлюдненням отриманих наукових результатів. При цьому викладач орієнтує здобувачів вищої освіти на проведення досліджень, долучає до їхньої самостійної організації.

11. Критерії та методи оцінювання

Методи оцінювання: увесь перелік письмових, усних та практичних тестів, які використовуються для оцінювання успішності особи, яка навчається, і визнання досягнення результатів навчання освітнього компонента.

Поточний контроль проводиться на практичних, заняттях, а також оцінюється самостійна робота.

Методи підсумкового оцінювання: усний, залік.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо. Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг під час складання екзаменів та заліків (підсумкового контролю) за графіком екзаменаційної сесії.

Підсумковий (семестровий) контроль – залік.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з «Критеріями оцінювання знань і вмінь студентів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського»:

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача
А 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності. Здобувач проявляє нешаблонність мислення у виборі й використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті вміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність зумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. Здобувач проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.	ВИСОКИЙ

В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань здобувач спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	ВИСОК ИЙ
С 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Здобувач усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Здобувач вищої освіти спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОСТА ТНІЙ
Д 60-74 балів ЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок. Навчально-пізнавальна активність здобувачів є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.	ЗАДОВ ІЛЬНИ Й
Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬК ИЙ
Fx 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАД ОВІЛЬ НО
F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, здебільшого неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

ДЛЯ ЗАЛІКУ

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА																Підсумкова контроль (залік)	Загальна кількість балів	
РОЗДІЛ 1 - 80 балів																		
T1		T2		T3		T4		T5		T6		T7		T8		Контрольні роботи		
Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.			
5	3	5	3	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	10	20	100

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		Для заліку
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОБОВ'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

13. Методичне забезпечення

- Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни: навчальна програма, робоча програма, тексти лекцій, плани практичних занять, різностильові тексти для аналізу, тестові завдання, контрольні роботи, завдання для самостійної роботи, питання до заліку, перелік основної й додаткової літератури тощо.
- Навчальні підручники та посібники з курсу, наявні в бібліотеці.

14. Рекомендована література

Основна

- Волкотруб Г. Й. Практична стилістика української мови: навчальний посібник / ред. О. Давидова. Тернопіль : Підручники і посібники, 2011. 256 с.

2. Волкотруб Г. Й. Практична стилістика української мови. Використання морфологічних засобів мови. Київ : ТОВ «ЛДЛ», 1998. 176 с.
3. Дудик П. С. Стилiстика української мови: навч. посiб. для студентiв вищих навч. заклад. Київ : Видавн. центр «Академiя», 2005. 368 с.
4. Костусьяк Н. М. Академічна риторика: навч. посiбн. Луцьк: Надстир'я, 2021. 126 с.
5. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови. Тернопiль : Навчальна книга-Богдан, 2000.
6. Стилiстика української мови: навчально-методичний посiбник / упоряд.: А. С. Попович, Л. М. Марчук; за ред. А. С. Попович. Кам'янець-Подiльський : Кам'янець-Подiльський національний унiверситет iменi Iвана Огiєнка, 2017. 172 с.

Додаткова

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: навч. посiб. для студентiв фiлол. спец. вищих навч. заклад. Львiв : Свiт, 2003. 432 с.
2. Бадер В.І. Стилiстика української мови: навч. посiб. Луганськ : Вид-во СНУ iм. В. Даля, 2006. 204 с.
3. Ермоленко С.Я. Лiнгвостилiстика: основнi поняття, напрями й методи дослідження. *Мовознавство*. 2005. № 3 – 4. С. 112–125.
4. Завальнюк І.Я. Синтаксичнi одиницi в мовi української преси початку ХХІ столiття: функцiональний i прагмалiнгвiстичний аспекти. Вiнниця: Нова Книга, 2009. 400 с.
5. Завальнюк І. Синтаксис мови сучасної української газетної періодики: навчальний посiбник. Вiнниця: ТОВ «Нiлан-ЛТД», 2015. 312 с.
6. Завальнюк І., Iваницька Н. Стилiвовi властивостi употужнення ознаки «однорiднiсть» у структурi простого речення сучасної української лiтературної мови. *Науковi записки Вiнницького державного педагогiчного унiверситету iменi Михайла Коцюбинського. Серiя: Фiлологiя (мовознавство)* : збiрник наукових праць. Вiнниця : ТОВ «фiрма Планер», 2023. Вип. 36. С. 40–53. DOI 10.31652/2521-1307-2022-36-40-53
7. Zavalniuk I., Bohatko V. Pragmastylistics of one-compound structures in the language of modern Ukrainian mass media. *Причорноморські фiлологiчні студii*: науковий журнал Одеського національного морського унiверситету. Одеса: Видавничий дiм «Гельветика», 2023. Вип. 1. С. 11–18.

15. Інформаційні ресурси

<http://kultura-movy.wikidot.com/>
<http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
<http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>
<http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>
<http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>
<http://sum.in.ua/>

<http://www.mova.info/>
<http://www.novamova.com.ua/>